WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 22 stycznia 2009 r. *

W sprawie C-473/07

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 234 WE, orzeczenia w trybie prejudycjalnym, złożony przez Conseil d'État (Francja) postanowieniem z dnia 7 maja 2007 r., które wpłynęło do Trybunału w dniu 25 października 2007 r., w postępowaniu:

Association nationale pour la protection des eaux et rivières-TOS,

Association OABA

przeciwko

Ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement durables,

* Język postępowania: francuski.

przy udziale:

Association France Nature Environnement,

TRYBUNAŁ (druga izba),

w składzie: C.W.A. Timmermans, prezes izby, K. Schiemann, J. Makarczyk, P. Kūris (sprawozdawca) i C. Toader, sędziowie,

rzecznik generalny: P. Mengozzi,
sekretarz: R. Şereş, administrator,

uwzględniając procedurę pisemną i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 18 września 2008 r.,

rozważywszy uwagi przedstawione:

— w imieniu Association nationale pour la protection des eaux et rivières-TOS przez P. Jeansona, wiceprezesa stowarzyszenia,

— w imieniu association France Nature Environnement przez R. Léosta, wiceprezesa stowarzyszenia,

— w imieniu rządu francuskiego przez G. de Bergues'a oraz A.L. During, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu rządu greckiego przez V. Kontolaimosa oraz S. Papaioannou, działających w charakterze pełnomocników,

— w imieniu Komisji Wspólnot Europejskich przez A. Alcover San Pedro oraz J.B. Laignelota, działających w charakterze pełnomocników,

po zapoznaniu się z opinią rzecznika generalnego na posiedzeniu w dniu 6 listopada 2008 r.,

wydaje następujący

Wyrok

1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej

zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli (Dz.U. L 257, s. 26), zmienionej rozporządzeniem nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 29 września 2003 r. (Dz.U. L 284, s. 1) (zwanej dalej „dyrektywą 96/61").

2 Wniosek ten został złożony przez Conseil d'État w ramach postępowania w sprawie skarg o stwierdzenie nadużycia władzy złożonych przez Association nationale pour la protection des eaux et rivières-TOS oraz przez association OABA, zmierzających do uchylenia dekretu nr 2005-989 z dnia 10 sierpnia 2005 r. zmieniającego nomenklaturę sklasyfikowanych instalacji (JORF z dnia 13 sierpnia 2005 r., tekst 52).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

3 Artykuł 1 dyrektywy 96/61 stanowi:

„Celem niniejszej dyrektywy jest osiągnięcie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego i ich kontroli [zmniejszania], powodowanych przez rodzaje działalności wymienione w załączniku I. Określa ona środki mające na celu zapobieganie oraz — w przypadku braku takiej możliwości — zmniejszenie emisji do powietrza, środowiska wodnego i gleby na skutek wspomnianych powyżej działań, łącznie ze środkami dotyczącymi odpadów, w celu osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego jako całości, bez uszczerbku dla przepisów dyrektywy 85/337/EWG [Rady z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz.U. L 175, s. 40)] i innych odpowiednich przepisów wspólnotowych".

4 Artykuł 2 dyrektywy 96/61 stanowi:

„Do celów niniejszej dyrektywy:

[…]

3) »instalacja« oznacza stacjonarną jednostkę techniczną, w której prowadzona jest jedna lub większa ilość działalności wymienionych w załączniku I […];

4) »istniejąca instalacja« oznacza instalację działającą lub zatwierdzoną zgodnie z ustawodawstwem istniejącym przed wejściem w życie niniejszej dyrektywy albo uznaną przez właściwe władze za instalację objętą pełnym wnioskiem o udzielenie pozwolenia, z zastrzeżeniem że instalacja taka zostanie uruchomiona nie później niż w ciągu roku od wejścia życie niniejszej dyrektywy;

[…]

9) »pozwolenie« oznacza część lub całość decyzji na piśmie (lub kilku takich decyzji), udzielającej pozwolenie na eksploatację całej instalacji lub jej części, z zastrzeżeniem niektórych warunków gwarantujących, że instalacja spełnia wymogi niniejszej dyrektywy […].

[…]”.

5 Artykuł 4 dyrektywy 96/61 stanowi:

„Państwa członkowskie podejmują niezbędne środki dla zapewnienia, aby żadna nowa instalacja nie była eksploatowana bez pozwolenia wydanego zgodnie z niniejszą dyrektywą […]”.

6 Artykuł 9 dyrektywy 96/61, zatytułowany „Warunki pozwolenia”, stanowi:

„1. Państwa członkowskie zapewniają, aby pozwolenie obejmowało wszystkie środki niezbędne dla spełnienia wymogów art. 3 i 10 dotyczących udzielania pozwoleń w celu osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego jako całości poprzez ochronę powietrza, środowiska wodnego i gleby.

2. W przypadku nowej instalacji lub istotnej zmiany, do której odnosi się art. 4 dyrektywy 85/337/EWG, do celów udzielenia pozwolenia uwzględnia się wszelkie uzyskane w przedmiotowej kwestii informacje lub wnioski wyciągnięte na podstawie art. 5, 6 i 7.

3. Pozwolenie obejmuje dopuszczalne wartości emisji dla substancji zanieczyszczających środowisko, w szczególności tych wymienionych w załączniku III, jakie mogą być emitowane z danej instalacji w znacznych ilościach, z uwzględnieniem ich właściwości i potencjału w zakresie przenoszenia zanieczyszczeń z jednego środowiska do innego (środowisko wodne, powietrze i gleba). W razie potrzeby pozwolenie zawiera właściwe wymogi, zapewniające ochronę gleby i wód gruntowych, oraz środki dotyczące

gospodarki odpadami wytwarzanymi przez instalację. W stosownych przypadkach dopuszczalne wartości mogą zostać uzupełnione lub zastąpione równoważnymi parametrami lub środkami technicznymi.

W przypadku instalacji wymienionych w podpozycji 6.6 załącznika I dopuszczalne wartości emisji, ustanowione zgodnie z niniejszym ustępem, uwzględniają praktyczne czynniki właściwe dla tych kategorii instalacji.

[…]

4. Bez uszczerbku dla art. 10 dopuszczalne wartości emisji i równoważne parametry oraz środki techniczne określone w ust. 3 opierają się na najlepszych dostępnych technikach, bez zalecania żadnej techniki czy szczególnej technologii, lecz z uwzględnieniem technicznych właściwości danej instalacji, jej geograficznego położenia i lokalnych warunków środowiska. We wszystkich przypadkach warunki pozwolenia obejmują przepisy dotyczące minimalizacji zanieczyszczeń o dużym zasięgu i zanieczyszczeń o charakterze transgranicznym oraz zapewniają wysoki poziom ochrony środowiska naturalnego jako całości.

[…]".

7 Artykuł 16 ust. 2 dyrektywy 96/61 stanowi:

„Komisja organizuje między państwami członkowskimi a zainteresowanymi działami przemysłu wymianę informacji na temat najlepszych dostępnych technik, związanego z nimi monitorowania oraz zmian w przedmiotowym zakresie. Komisja co trzy lata publikuje wyniki wymiany informacji".

8 Dyrektywa 96/61 wskazuje w załączniku I kategorie działalności przemysłowych określonych w art. 1 tejże dyrektywy. Punkt 2 wstępu do wspomnianego załącznika I stanowi:

„Wartości progowe przedstawione poniżej zasadniczo odnoszą się do możliwości produkcyjnych lub wydajności produkcji […]".

9 Punkt 6.6 lit. a) załącznika I wymienia w ramach kategorii działalności przemysłowych określonych w art. 1 dyrektywy 96/61 również „[i]nstalacje do intensywnej hodowli drobiu […] wyposażone w więcej niż […] 40 000 miejsc dla drobiu".

10 Załącznik III do dyrektywy 96/61, zatytułowany „Indykatywny wykaz głównych substancji zanieczyszczających, które mają być uwzględniane przy ustalaniu dopuszczalnych wartości emisji", określa różne substancje zanieczyszczające powietrze i wodę. Jeśli chodzi o powietrze, wymienia on w szczególności tlenek azotu i inne związki azotu, jak również metale i ich związki. Jeśli chodzi o wodę, załącznik III wymienia w szczególności związki fosforoorganiczne, metale i ich związki, jak również substancje, które przyczyniają się do eutrofizacji, zwłaszcza azotany i fosforany.

Uregulowania krajowe

11 Załącznik I do dekretu nr 2005-989 zmieniającego nomenklaturę sklasyfikowanych instalacji zawiera m.in. następującą tabelę:

NUMER	OZNACZENIE RUBRYKI	A.D.S. ([1])	R ([2])
[…]			

2111	Drób, dzikie ptactwo (hodowla, sprzedaż, itd.), z wyłączeniem rodzajów działalności o szczególnym charakterze ujętych w innych rubrykach:
	1. Powyżej 30 000 równoważników zwierzęcych……
	Od 5000 do 30 000 równoważników zwierzęcych…… .
	Objaśnienie: Liczba sztuk drobiu i dzikiego ptactwa jest ustalana na podstawie następujących wartości wyrażonych w równoważnikach zwierzęcych:
	przepiórka = 0,125;
	gołąb, kuropatwa = 0,25;
	młody kogut = 0,75;
	kurczak lekki = 0,85;
	kura, kurczak standardowy, kurczak z etykietą „label”, kurczak biologiczny, młoda kura, kura nioska, kura hodowlana, bażant, perliczka, kaczka krzyżówka = 1;
	kurczak ciężki = 1,15;
	kaczka przeznaczona do pieczenia, kaczka tuczna, kaczka hodowlana = 2;
	indyk lekki = 2,20;
	indyk średni, indyk hodowlany, gęś = 3;
	indyk ciężki = 3,50;
	tłuste ptaki kaczkowate w tuczu = 7;
		A
		D
			3

[…]			

([1]) A — pozwolenie, D — zgłoszenie, S — służebność użyteczności publicznej.
([2]) Zasięg ogłoszenia w kilometrach.

Postępowanie przed sądem krajowym i pytanie prejudycjalne

12 Association nationale pour la protection des eaux et rivières-TOS oraz association OABA podnoszą na poparcie wniesionych do Conseil d'État skarg o uchylenie w całości lub w części dekretu nr 2005-989, że dekret ten jest niezgodny z pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61. Rzeczony dekret przewiduje bowiem w rubryce 2111 nomenklatury sklasyfikowanych instalacji próg 30 000 równoważników zwierzęcych, powyżej którego hodowle drobiu i dzikiego ptactwa nie mogą być prowadzone bez uprzedniego uzyskania pozwolenia, ustalając w szczególności współczynnik konwersji na 0,125 dla przepiórek i na 0,25 dla kuropatw i gołębi. Tak więc przy zastosowaniu wspomnianych współczynników hodowla ponad 40 000 przepiórek, kuropatw czy gołębi nie sięgnie tego progu 30 000 równoważników zwierzęcych i będzie mogła być prowadzona w ramach systemu polegającego na zgłoszeniu.

13 Conseil d'État wskazuje w uzasadnieniu postanowienia, że w świetle przepisów pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61:

— instalacje do intensywnej hodowli drobiu wyposażone w więcej niż 40 000 miejsc podlegają wymogowi uzyskania pozwolenia;

— omawiana dyrektywa nie definiuje gatunków, które należy uznać za „drób" w rozumieniu wspomnianego załącznika, podczas gdy dyrektywy stosujące się do drobiu w ramach innych uregulowań prawnych przewidują w sposób wyraźny gatunki, które wchodzą w zakres ich stosowania, albo wykluczając przepiórki, kuropatwy i gołębie, albo też je obejmując.

14 W tych okolicznościach Conseil d'État postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

„Czy punkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 […], który mówi o instalacjach do intensywnej hodowli drobiu wyposażonych w więcej niż 40 000 miejsc dla drobiu, należy interpretować:

— jako obejmujący swym zakresem stosowania przepiórki, kuropatwy i gołębie,

— w przypadku odpowiedzi twierdzącej, jako zezwalający na uregulowanie, które prowadzi do obliczania progów, od których wymagane są pozwolenia, w oparciu o system »równoważników zwierzęcych«, który polega na ważeniu liczby zwierząt na jedno miejsce w zależności od gatunku, po to by uwzględnić ilość azotu faktycznie wydzielaną przez różne gatunki?".

W przedmiocie pytania prejudycjalnego

15 Tytułem wstępu należy zaznaczyć, że z przepisów dyrektywy 96/61 i pkt 6.6 lit. a) załącznika I do tej dyrektywy wynika, iż instalacje do intensywnej hodowli drobiu wyposażone w więcej niż 40 000 miejsc podlegają systemowi uprzedniego pozwolenia.

16 Zakres stosowania tego przepisu jest określony trzema kumulatywnymi przesłankami, a mianowicie: że hodowla winna mieć charakter intensywny, że hodowla musi być hodowlą drobiu i że dana instalacja powinna posiadać minimum 40 000 miejsc.

17 Ponadto bezsporne jest, że dyrektywa 96/61 nie definiuje ani pojęcia „intensywna hodowla", ani pojęcia „drób", ani też pojęcia „miejsce".

W przedmiocie pierwszej części pytania

18 W ramach pierwszej części pytania sąd krajowy oczekuje wyjaśnienia, czy pojęcie „drób" użyte w pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 obejmuje przepiórki, kuropatwy i gołębie.

19 Tytułem wstępu rząd francuski podnosi w szczególności, że przepiórki, kuropatwy i gołębie nie mogą być przedmiotem intensywnej hodowli. W związku z tym pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 nie znajduje zastosowania do tych ptaków.

20 Nie można przychylić się do takiego rozumowania.

21 Rząd francuski nie przedstawił bowiem jakiegokolwiek dowodu naukowego, by wykazać, że nie jest możliwa intensywna hodowla tych ptaków, a sam fakt, iż francuskie hodowle przepiórek i gołębi obejmują średnio 3000 zwierząt nie pozwala wykazać, że hodowle liczące ponad 40 000 ptaków nie istnieją.

22 Ponadto należy zaznaczyć, że istnienie intensywnych hodowli niektórych z tych ptaków przewidziane jest w prawodawstwie francuskim, jak wynika to między innymi z samych przepisów rozporządzenia ministra z dnia 18 września 1985 r. ustalającego współczynniki równoważności w odniesieniu do produkcji w systemie zamkniętym (JORF z dnia 8 października 1985 r., s. 11683), które ustala w wypadku osoby prowadzącej gospodarstwo rolne minimalną powierzchnię instalacji przeznaczonej do hodowli w systemie zamkniętym na 200 000 przepiórek sprzedawanych przed ubojem i na 120 000 przepiórek sprzedawanych po uboju.

23 Jeśli chodzi o pojęcie drobiu, które nie zostało wyraźnie zdefiniowane w dyrektywie 96/61, należy zaznaczyć, że w potocznym znaczeniu termin ten oznacza ogół ptactwa hodowanego ze względu na jaja lub mięso. Przepiórki, kuropatwy i gołębie, które są gatunkami ptaków, mogą być hodowane celem konsumpcji ich jaj lub mięsa.

24 Taką wykładnię można również oprzeć na ogólnej systematyce i celu tej dyrektywy (zob. analogicznie wyrok z dnia 24 października 1996 r. w sprawie C-72/95 Kraaijeveld i in., Rec. s. I-5403, pkt 38).

25 Należy zaznaczyć w tym względzie, że celem dyrektywy 96/61, określonym w jej art. 1, jest osiągnięcie zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom środowiska naturalnego i ich kontroli [zmniejszania] poprzez zastosowanie środków mających na celu zapobieganie lub zmniejszenie emisji do powietrza, środowiska wodnego i gleby na

skutek działań, o których mowa w załączniku I do tej dyrektywy, w celu osiągnięcia wysokiego poziomu ochrony środowiska naturalnego.

26 Jak wskazał rzecznik generalny w pkt 34 swojej opinii, takie zintegrowane podejście przejawia się w odpowiedniej koordynacji warunków i procedury udzielania pozwoleń na funkcjonowanie instalacji przemysłowych o znacznym potencjale zanieczyszczeń, umożliwiając osiągnięcie najwyższego poziom ochrony środowiska naturalnego jako całości. W każdym przypadku warunki udzielania pozwoleń powinny przewidywać przepisy dotyczące ograniczania zanieczyszczeń o dużym zasięgu i zanieczyszczeń o charakterze transgranicznym oraz będą zapewniać wysoki poziom ochrony środowiska naturalnego jako całości.

27 Ponieważ cel dyrektywy 96/61 został określony w szeroki sposób, nie sposób uznać, że pkt 6.6 lit. a) załącznika I do tejże dyrektywy mógłby być interpretowany tak, iż nie obejmuje on przepiórek, kuropatw i gołębi.

28 Podniesiona przez rząd francuski okoliczność, że pkt 17 lit. a) załącznika I do dyrektywy 85/337 — w wersji nadanej temu załącznikowi przez dyrektywę Rady 97/11/WE z dnia 3 marca 1997 r. (Dz.U. L 73, s. 5) — odnosi się do instalacji przeznaczonych do intensywnej hodowli drobiu wyposażonych w ponad 85 000 miejsc dla brojlerów lub w ponad 60 000 miejsc dla kur, również nie ma wpływu na wykładnię, jaką należy przyjąć w odniesieniu do pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61. Załącznik ten stanowi uregulowanie szczególne, które — jak wynika to z jego treści — odnosi się do drobiu w szerokim znaczeniu tego słowa i przewiduje inny próg niż progi określone we wspomnianym pkt 17 lit. a).

29 Ponadto argument rządu francuskiego zmierzający do ograniczenia zakresu stosowania pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 wyłącznie do kur niosek, brojlerów, indyków, kaczek i perliczek, na tej podstawie że takie ograniczenie zostało poczynione

w dokumencie w sprawie najlepszych dostępnych technik intensywnej hodowli drobiu i tuczników, nazywanym BREF i opublikowanym przez Komisję w lipcu 2003 r. (Dz.U. C 170, s. 3) na podstawie art. 16 ust. 2 dyrektywy 96/61, należy oddalić.

30 Należy bowiem zaznaczyć, po pierwsze, że sam dokument BREF wskazuje, iż wykładnia pojęcia „drób" jest właściwa wyłącznie dla tego dokumentu, a po drugie, że taki dokument nie ma jakiejkolwiek mocy wiążącej ani znaczenia przy dokonywaniu wykładni dyrektywy 96/61, jako że poprzestaje on na omówieniu stanu wiedzy technicznej w dziedzinie najlepszych dostępnych technik hodowlanych.

31 W związku z tym fakt, iż omawiany dokument BREF nie dotyczy ani przepiórek, ani kuropatw, ani gołębi nie oznacza wcale, że te trzy gatunki ptaków nie są objęte pojęciem „drób" użytym w pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61.

32 Należy wreszcie odrzucić tezę rządu francuskiego, że projekt dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola [zmniejszanie]) przedstawiony przez Komisję w dniu 21 grudnia 2007 r. [COM (2007) 844 wersja ostateczna], mający na celu rewizję i skonsolidowanie w jeden akt prawny kilku instrumentów wspólnotowych, w tym dyrektywy 96/61, potwierdza wąskie ujęcie pojęcia „drób" w rozumieniu tej dyrektywy.

33 Projekt dyrektywy — nawet jeśli ogranicza się on do przekształcenia obowiązujących tekstów w spójne prawo — nie może stanowić podstawy wykładni obowiązującej dyrektywy.

34 Mając na uwadze te rozważania, na pierwszą część pytania prejudycjalnego należy odpowiedzieć, że pojęcie „drób" użyte w pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 należy interpretować w ten sposób, iż obejmuje ono przepiórki, kuropatwy i gołębie.

W przedmiocie drugiej części pytania prejudycjalnego

35 W ramach swojego pytania sąd krajowy oczekuje również wyjaśnienia, czy pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 stoi na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie wprowadziło tak zwany „system »równoważników zwierzęcych«" polegający na ustaleniu progów, od których wymagane są uprzednie pozwolenia na funkcjonowanie instalacji do intensywnej hodowli drobiu, poprzez ważenie liczby zwierząt na jedno miejsce w zależności od gatunku, po to by uwzględnić ilość azotu faktycznie wydalaną przez różne gatunki ptaków.

36 Stowarzyszenia-skarżące w postępowaniu przed sądem krajowym twierdzą, że stosowanie systemu równoważników zwierzęcych nie jest zakazane, o ile próg, od którego wymagane jest pozwolenie, nie przekracza 40 000 ptaków fizycznie obecnych w instalacji w jakimkolwiek momencie lub jest równy tej wartości.

37 Rząd francuski podnosi, że przepisy francuskie stanowią, iż pozwolenie wymagane jest w wypadku hodowli drobiu lub dzikiego ptactwa liczących ponad 30 000 równoważników zwierzęcych i ustalają współczynnik ważenia na 0,125 dla przepiórek i na 0,25 dla kuropatw i gołębi. Współczynniki te zostały obliczone tak, by odzwierciedlić nie tylko ilość azotu wydalaną przez różne gatunki na podstawie danych opublikowanych przez komitet ds. wytycznych w zakresie praktyk rolnych pozostających w zgodzie ze środowiskiem naturalnym (Corpen), organ podlegający ministerstwu rolnictwa i ministerstwu środowiska, ale również wszystkie inne czynniki wpływające na środowisko naturalne, takie jak ilość ścieków produkowanych w ciągu roku czy też uciążliwości związane z hałasem i z zapachami.

38 Komisja wskazuje, że chociaż wykładnia dokonana przez rząd francuski może wydawać się zasadna, to jednak — przy aktualnym stanie prawa wspólnotowego — upodabnia się ona do wykładni contra legem. Zdaniem Komisji wyrażenie „więcej niż 40 000 miejsc dla drobiu" zawarte w pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 odwołuje się bowiem do jednoczesnej zdolności produkcyjnej ponad 40 000 sztuk drobiu, a nie do progu, od którego wymagane jest pozwolenie, który zależy od zanieczyszczenia wytwarzanego przez każdy gatunek drobiu.

39 Bezsporne jest w tym względzie, że pojęcie „miejsce" nie zostało zdefiniowane w dyrektywie 96/61, niemniej jednak należy zaznaczyć, iż pkt 2 wstępu do załącznika I do tej dyrektywy stanowi, że „wartości progowe przedstawione poniżej zasadniczo odnoszą się do możliwości produkcyjnych lub wydajności produkcji". Dyrektywa 96/61 nie przewiduje zatem możliwości — aczkolwiek jej nie wykluczając — określenia progu, od którego wymagane jest pozwolenie, zgodnie z metodą równoważników zwierzęcych.

40 Ponieważ celem dyrektywy 96/61 jest zapobieganie zanieczyszczeniom środowiska naturalnego powodowanym przez pewne rodzaje działalności, w tym intensywną hodowlę drobiu, i ich kontrola [zmniejszanie], zastosowanie metody równoważników zwierzęcych może zostać dopuszczone tylko wtedy, jeśli jest ona w pełni zgodna z tym

celem. Zastosowanie tej metody nie może natomiast prowadzić do wyłączenia spod systemu ustanowionego na mocy rzeczonej dyrektywy instalacji, które jej podlegają w związku z ich łączną liczbą miejsc.

41 Ponadto rząd francuski nie wykazał w niniejszej sprawie związku, jaki mógłby istnieć między treścią uregulowań francuskich a uwzględnieniem ilości azotu faktycznie wydalanej przez te ptaki.

42 Wystarczy stwierdzić, że z informacji zawartych w załącznikach do okólnika wydanego przez ministère de l'Écologie, du Développement et de l'Aménagement durables (ministerstwo ekologii, trwałego rozwoju i zagospodarowania przestrzennego) w dniu 7 września 2007 r., dotyczącego sklasyfikowanych instalacji (hodowla, drób) — wykorzystania nowych danych w zakresie odpadów (Bulletin officiel z dnia 30 października 2007 r., MEDAD 2007/20, tekst 15, s. 1.), wynika, że stosunek ilości azotu wydalanego przez przepiórkę, kuropatwę lub gołębia do ilości azotu wydalanego przez standardowego kurczaka nie odpowiada systemowi ważenia przyjętemu w dekrecie nr 2005-989. Zgodnie z tymże dekretem standardowy kurczak odpowiada ośmiu przepiórkom, czterem kuropatwom lub czterem gołębiom, podczas gdy wspomniane powyżej informacje wskazują, że ilość azotu zawartego w ekskrementach przepiórki lub kuropatwy równa jest połowie ilości azotu zawartego w ekskrementach standardowego kurczaka, podczas gdy gołąb produkuje go pięć razy więcej. Zgodnie z tymi informacjami ilość fosforu, miedzi i cynku zawartych w odchodach przepiórek, kuropatw i gołębi również jest wyższa od ilości tych substancji zawartych w odchodach standardowych kurczaków.

43 Celem uzasadnienia tego braku proporcjonalności rząd francuski wyjaśnił w toku rozprawy, że uwzględniono inne czynniki wpływające na środowisko naturalne, aczkolwiek nie przedstawił żadnego dowodu naukowego na charakter i znaczenie tych innych czynników wpływających na środowisko naturalne.

44 W tych okolicznościach — jak wskazał rzecznik generalny w pkt 54 swej opinii — okazuje się, że dekret nr 2005-989 prowadzi do wyłączenia z procedury uzyskania uprzedniego pozwolenia przewidzianej w dyrektywie 96/61 instalacje przeznaczone do intensywnej hodowli liczące od 40 001 do 240 000 przepiórek lub od 40 001 do 120 000 kuropatw lub gołębi, nawet jeśli instalacje te mogą generować ilość azotu, fosforu,

miedzi i cynku wyższą niż ilość, która jest emitowana przez instalacje przeznaczone do intensywnej hodowli 40 000 kurczaków standardowych.

45 Mając powyższe na względzie, na drugą cześć pytania prejudycjalnego należy odpowiedzieć, że pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61 stoi na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych — takich jak uregulowania będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym — prowadzących do obliczania progów, od których wymagane są pozwolenia na funkcjonowanie instalacji do intensywnej hodowli, w oparciu o system równoważników zwierzęcych, który polega na ważeniu liczby zwierząt na jedno miejsce w zależności od gatunku, po to by uwzględnić ilość azotu faktycznie wydalaną przez różne gatunki ptaków.

W przedmiocie kosztów

46 Dla stron postępowania przed sądem krajowym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed tym sądem; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż poniesione przez strony postępowania przed sądem krajowym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (druga izba) orzeka, co następuje:

1) **Pojęcie „drób" użyte w pkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy Rady 96/61/WE z dnia 24 września 1996 r. dotyczącej zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, zmienionej rozporządzeniem**

nr 1882/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) z dnia 29 września 2003 r., należy interpretować w ten sposób, że obejmuje ono przepiórki, kuropatwy i gołębie.

2) **Punkt 6.6 lit. a) załącznika I do dyrektywy 96/61, zmienionej rozporządzeniem nr 1882/2003, stoi na przeszkodzie istnieniu uregulowań krajowych — takich jak uregulowania będące przedmiotem postępowania przed sądem krajowym — prowadzących do obliczania progów, od których wymagane są pozwolenia na funkcjonowanie instalacji do intensywnej hodowli, w oparciu o system równoważników zwierzęcych, który polega na ważeniu liczby zwierząt na jedno miejsce w zależności od gatunku, po to by uwzględnić ilość azotu faktycznie wydalaną przez różne gatunki ptaków.**

Podpisy